

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcovu JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenej **Ing. M. P.**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 1 T 54/2008 prerokoval na verejnom zasadnutí 9. februára 2010 v Bratislave dovolanie, ktoré podala obvinená Ing. M. P. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008 a podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

porušený zákon

v ustanovení § 293 ods. 5 Tr. por. v neprospech obvinenej Ing. M. P..

Napadnuté uznesenie **sa zrušuje**.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Trenčíne sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica z 15. októbra 2008, sp. zn. 1 T 54/2008, bola obvinená Ing. M. P. uznaná za vinnú z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

Dňa 14. septembra 2007 asi o 14.15 hod. v P. riadila osobné motorové vozidlo značky Toyota YARIS, ev. čísla P. po miestnej komunikácii U. označenej dopravnou značkou ako vedľajšia cesta, kde na križovatke s miestnou komunikáciou – podhorskou cestou, označenou dopravnou značkou ako hlavná cesta, nerešpektovala príkazovú dopravnú značku C1 „Daj prednosť v jazde“ a nedala prednosť v jazde po hlavnej ceste prichádzajúcemu osobnému motorovému vozidlu značky Hyundai Lantra, ev. č. P., vodičky K. F., jazdiacej v smere od nemocnice k sídlisku SNP, do ktorého pravej bočnej strany narazila prednou časťou svojho vozidla, pričom pri dopravnej nehode K. F., nar. X. J. X., bytom P. utrpela pomliaždenie mäkkých tkanív krčnej chrbtice v rozsahu druhého až tretieho krčného stavca, čo si vyžiadalo lekárske ošetrenie a podľa znaleckého posudku MUDr. H. práceneschopnosť v trvaní 35 dní. Obvinená Ing. M. P. porušila ustanovenie § 19 ods. 1 zák. č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách.

Za to bola odsúdená podľa § 158 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého jej bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. bol obvinený uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 1 (jeden) rok.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvinenej uložená povinnosť nahradiť poškodenej K. F., nar. X. J. X., bytom P. škodu vo výške 7 510 Sk.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. bola poškodená K. F. so svojim nárokom (správne malo byť so zvyškom nároku) na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala obvinená Ing. M. P. v zákonnej lehote odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací uznesením z 1. júla 2009, sp. zn.

3 To 138/2008, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala obvinená Ing. M. P. dovolanie prostredníctvom obhajcu, pričom tento mimoriadny opravný prostriedok oprela o dovolacie dôvody v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Tr. por., z ktorých prvý predpokladá, že došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom a druhý z uplatnených dôvodov alternatívne (resp. aj kumulatívne) to, že hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Existencia oboch dovolacích dôvodov sa podľa obsahu dovolania obvinenej viaže na skutočnosť, že verejné zasadnutie odvolacieho súdu 1. júla 2009, na ktorom došlo zamietnutím jej odvolania k právoplatnému skončeniu trestného stíhania, bolo vykonané v jej neprítomnosti, hoci včas požiadala o jeho odročenie za účelom zvolenia si nového obhajcu a zároveň nepriamo takto vyjadrila nesúhlas s jeho vykonaním v jej neprítomnosti. Na tom nič nezmenilo ani jej podanie z 30. júna 2009, ktorým ospravedlnila svoju neprítomnosť na verejnom zasadnutí z dôvodu práceneschopnosti. V tejto spojitosti dovolateľka poukázala na články 48 ods. 2 a 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky podľa ktorých každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti ako aj na poskytnutie času a možnosti na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Krajskému súdu vyčítala aj nerešpektovanie ustanovenia § 293 ods. 5 Tr. por., ktoré vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného okrem včasného a riadneho doručenia predvolania viaže aj na splnenie ďalšej podmienky a síce, že obvinený bol poučený o možnosti vykonania verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti.

V jej prípade sa tak však nestalo, lebo krajský súd jej doručil predvolanie na verejné zasadnutie, ktoré neobsahovalo poučenie podľa § 293 ods. 5 Tr. por., naopak bolo v ňom výslovne uvedené, že sa verejného zasadnutia musí zúčastniť. Také poučenie zároveň neguje, že by sa mohlo verejné zasadnutie vykonať v jej neprítomnosti.

Z uvedených dôvodov obvinená Ing. M. P. navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 293 ods. 3, § 293 ods. 5 a § 293 ods. 10 Tr. por., aby zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, a aby vec vrátil tomuto súdu s príkazom aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu uviedol, že v posudzovanej veci bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., lebo pre vykonanie verejného zasadnutia krajského súdu v neprítomnosti obvinenej neboli splnené zákonné podmienky. Navrhol preto dovolaniu obvinenej Ing. M. P. vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou, prostredníctvom obhajcu po tom, ako obvinená využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1, § 372 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a bolo podané v lehote a na mieste podľa § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Postupujúc ďalej podľa § 383 Tr. por. najvyšší súd určil termín verejného zasadnutia na ktorom podľa § 384 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia proti ktorému obvinená Ing. M. P. podala dovolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, so zameraním na dovolacie dôvody uvedené v dovolaní a zistil, že bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

Úvodom v spojitosti s týmto konštatovaním treba uviesť, že možnosť použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v prípade, že ide o vykonanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvineného v rozpore so zákonom, nemôže byť viazaná na splnenie podmienok uvedených v § 371 ods. 3 Tr. por., lebo spomenutý dovolací dôvod vzniká až samotným postupom odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až následne po skončení trestného stíhania a za predpokladu, že na verejnom zasadnutí bolo vyhlásené aj rozhodnutie, ktorým sa právoplatne skončilo trestné stíhanie.

Po preskúmaní konania odvolacieho súdu, ktoré vyústilo do odvolania obvinenej Ing. M. P. zamietajúceho uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, najvyšší súd zistil, že dovolacie námietky obvinenej sú čo do ich základu opodstatnené, lebo verejné zasadnutie odvolacieho súdu v jej neprítomnosti bolo vykonané v rozpore so zákonom.

Obvinenou akcentované ústavné práva byť prítomný pri prerokovaní svojej veci a obhajovať sa sám a tiež prostredníctvom obhajcu aj podľa judikatúry Európskeho súdu

pre ľudské práva predstavujú základný prvok práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Trestný poriadok tieto práva bližšie upravuje v ustanoveniach § 293 Tr. por. o prítomnosti na verejnom zasadnutí, resp. aj v § 326 o konaní na odvolacom súde. Ustanovenie § 292 ods. 1 Tr. por. o príprave verejného zasadnutia výslovne otázku prítomnosti obvineného na ňom neupravuje. Na nutnosť jeho účasti je však treba usudzovať buď podľa toho, či súd v zmysle § 292 ods. 1 Tr. por. obvineného o verejnom zasadnutí len upovedomil alebo, či ho na verejné zasadnutie predvolal. Ostatne uvedený spôsob prichádza do úvahy, čo nepochybne vyplýva aj zo zákonnej úpravy, keď je účasť konkrétnej osoby na verejnom zasadnutí nevyhnutná. Uvedenou formou dáva teda súd zreteľne najavo, že bez prítomnosti obvineného nemôže vec rozhodovať.

Preto ak bola obvinená Ing. M. P. na verejné zasadnutie 1. júla 2009 predvolaná (viď úpravu predsedu senátu z 5. júna 2009 – č.l. 114 a obvinenou pripojený vzor č. 8 predvolania na verejné zasadnutie, s menom predsedu senátu a výslovným poučením, že prítomnosť obvinenej na verejnom zasadnutí je nevyhnutná) a táto svoju neúčasť zo zdravotných dôvodov riadne ospravedlnila, potom odvolací súd nemohol vykonať verejné zasadnutie v jej neprítomnosti.

Rovnako by tak ale nemohol urobiť ani v prípade, keby obvinenú o verejnom zasadnutí iba upovedomil (čím by dal najavo, že nepovažuje prítomnosť obvinenej na verejnom zasadnutí za nutnú a uvažuje aj s alternatívou jeho vykonania v neprítomnosti obvinenej) a táto by ani žiadnym spôsobom svoju neprítomnosť neospravedlnila.

Vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného je totiž podľa § 293 ods. 5 Tr. por. viazané nielen na podmienku riadneho a včasného doručenia upovedomenia (zjavne nemôže ísť o predvolanie uvádzané v tomto ustanovení lebo v takom prípade vzhľadom na vyššie uvedené by možnosť vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti bola vylúčená vždy) ale ja na to, že obvinený bol o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti poučený. Ide o kumulatívne podmienky, a preto misia byť splnené súčasne. Spomenutá úprava sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na verejné zasadnutie odvolacieho súdu, lebo ustanovenie § 326 Tr. por. o konaní na odvolacom súde neobsahuje osobitnú úpravu.

V posudzovanej veci obvinená Ing. M. P. o možnosti vykonania verejného zasadnutia

v jej neprítomnosti nebola poučená, naopak bolo jej dané poučenie v opačnom zmysle, že jej prítomnosť je nevyhnutná, a preto Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vykonaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obvinenej Ing. M. P. porušil zákon v ustanovení § 293 ods. 3 Tr. por. v jej neprospech.

Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného, pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadne porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy aj záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., z dôvodu, že v uvedenej situácii má ustanovenie § 371 písm. d/ Tr. por. povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvinenej Ing. M. P., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 3 To 138/2008, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

P o u č e n i e : Protí tomu rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. februára 2010

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková